

پدیدارشناسی دولت – مقاومت

(مطالعه موردی مناسبات دولت الکاظمی و جریان مقاومت در عراق)

حامد امیری¹

فصلنامه مطالعات راهبردی جهان اسلام، سال بیست و یکم، شماره 2، پیاپی 82، تابستان 1399؛ صفحات 58-33

تاریخ پذیرش نهایی: 1399/07/15

تاریخ دریافت: 1399/06/30

چکیده

دفتر سیاسی کتائب حزب الله روز ۱۲ شهریور ۱۳۹۹ (دوم سپتامبر ۲۰۲۰)، بیانیه‌ای صادر کرد که در آن تصریح شده بود، مواضع دولت فعلی و مشاوران آن به طرز عجیبی با مواضع آمریکا یکسان است. در این بیانیه تلاش دولت برای ابقای آمریکا در عراق، یک رویکرد خیانت‌آمیز توصیف شده بود که نشان می‌دهد کاظمی و مشاورانش در حال تلاش برای قرار دادن آینده حاکمیت عراق و تصمیم سیاسی خود در اختیار آمریکا هستند.

میانگین حملات جاده‌ای و راکتی در عراق نشان می‌دهد که این حملات پس از انتصاب مصطفی کاظمی به عنوان نخست‌وزیر، نسبت به بازه زمانی پیش از آن ۹۰ درصد افزایش یافته است. این روند به خوبی مؤید تأثیرگذاری انگیزه کتائب حزب الله برای درگیری با دولت عراق بر نرخ حملات است. این ادعا زمانی تقویت می‌شود که مقایسه نواخت حملات نشان می‌دهد میانگین آنها در دوره پس از ترور شهیدان سلیمانی و ابومهدی تا فاصله نامزدی مصطفی کاظمی به نخست‌وزیری عراق، ۵۰ درصد کاهش یافته بوده است. این مقایسه نشان می‌دهد که کتائب حزب الله در دوره مصطفی کاظمی از انگیزه بالاتری برای درگیری با آمریکا برخوردار بوده است.

واژگان کلیدی

دولت کاظمی، مقاومت، مصطفی کاظمی، کتائب حزب الله، حشدالشعبی

مقدمه

پس از تسلط نسبی داعش بر بخش‌هایی از استان‌های سنی نشین عراق، هوشیار زیباری، وزیر امور خارجه وقت دولت نوری المالکی، روز سوم مرداد ۱۳۹۳ (۲۵ جولای ۲۰۱۴) طی نامه‌ای به شورای امنیت سازمان ملل، ضمن تشریح وضعیت کشور، از این نهاد و سایر کشورها برای مبارزه با داعش درخواست کمک کرد.^۱

درخواست دولت نوری المالکی به تشکیل ائتلاف عزم ذاتی با فرماندهی آمریکا برای مبارزه با داعش منجر شد و در نتیجه نیروهای آمریکا براساس این درخواست و بر مبنای توافق چارچوب راهبردی سال ۲۰۰۸، بازگشت تدریجی به عراق را آغاز کردند. استقرار ائتلاف در عراق در دولت حیدر العبادی آغاز شد و ابراهیم جعفری، وزیر خارجه دولت وقت نیز طی نامه ۳۱ شهریور ۱۳۹۳ (۲۲ سپتامبر ۲۰۱۴) به شورای امنیت از اقدام جامعه بین‌المللی برای مبارزه با داعش در عراق استقبال نمود.^۲

بر این اساس وضعیت دولت عراق از همکاری با ایالات متحده در چارچوب توافق راهبردی، به متحد آمریکا در چارچوب ائتلاف راه حل ذاتی تغییر یافت. با اینکه پس از تشکیل ائتلاف نیروهای نظامی آمریکا به خاک عراق بازگشتند، تا سال ۲۰۱۹، هیچ اثری از درگیری بین گروه‌های مقاومت و آمریکا در عراق وجود نداشت.

با گذشت ۸ سال از توقف حمله به نیروهای آمریکا در عراق، افزایش فشار به ایران، سازکار را دوباره فعال ساخت. روز ۱۰ اردیبهشت ۱۳۹۸ (۳۰ آوریل ۲۰۱۹) گروه گمنامی به نام مجموعه شهید علی منصور به سوی پایگاه تاجی که یکی از نقاط استقرار نیروهای آمریکا بود راکت کاتیوشا شلیک کرد.

کاخ سفید روز ۱۵ اردیبهشت ۱۳۹۸ (۵ می ۲۰۱۹) با صدور بیانیه‌ای از سوی جان بولتون مشاور امنیت ملی رئیس جمهور اعلام کرد که ایالات متحده در پاسخ به برخی نشانه‌ها و هشدارهای نگران‌کننده و فزاینده، در حال استقرار ناگروه رزمی هوایمابریو. اس. اس آبراهام لینکلن و یک ناوگان بمب افکن به منطقه تحت نظارت ستاد فرماندهی

1. United Nations (S/2014/440). 2014. Letter dated 25 June 2014 from the Permanent Representative of Iraq to the United Nations addressed to the Secretary-General, <http://www.securitycouncilreport.org/>

2. United Nations (S/2014/691). 2014. Letter dated 20 September 2014 from the Permanent Representative of Iraq to the United Nations addressed to the President of the Security Council, <https://www.justsecurity.org/wp-content/uploads/>

مرکزی ایالات متحده [سنت کام] است تا به این ترتیب، این پیام روشن و بدون هرگونه ابهام را برای ایران بفرستد.^۱ بولتون در این بیانیه تصریح کرده بود که هرگونه حمله به منافع ایالات متحده و همپیمانان ما با نیرویی بی‌امان روبه‌رو خواهد شد.^۲

مایک پومپئو، وزیر امور خارجه آمریکا روز ۱۷ اردیبهشت ۱۳۹۸ (۷ می ۲۰۱۹) ضمن سفر به عراق برای ملاقات با عادل عبدالمهدی و برهم صالح گفت که آمریکا پیام‌هایی به ایران فرستاده و پنتاگون نیز اقداماتی انجام داده تا ایران را متوقف کند.^۳

بعد از هشدار ابتدایی آمریکا، سلسله حملاتی علیه اهداف نفتی در خلیج فارس انجام شد و پس از آن اولین حملات علیه مواضع آمریکا در عراق نیز آغاز شد.^۴ براین اساس روز ۲۹ اردیبهشت ۱۳۹۸ (۱۹ می ۲۰۱۹)، اولین راکت به سمت منطقه سبز بغداد شلیک شد و در فاصله دوری از سفارت آمریکا و تأسیسات نظامی مشترک عراق و آمریکا فرود آمد. مسئولیت این حمله را نیز مجموعه شهید علی منصور برعهده گرفت.

سخنگوی این گروه اعلام کرد این گروه به هیچ یک از محورهای بین‌المللی وابسته نیست و حمله اخیر به سفارت آمریکا در پاسخ به اقدام ترامپ برای عفو مایکل بهنا، افسر آمریکایی انجام شده که قاتل یکی از اتباع عراقی به نام علی منصور بوده است و این

۱. بازگشت ناویو.اس.اس. آبراهام لینکلن و اعزام یک ناوگان بمب افکن به درخواست پاتریک شاناهان سرپرست وزارت دفاع آمریکا و براساس گزارش مک‌کینزی فرمانده ستاد منطقه مرکزی انجام شد. این گزارش ناظر به مجموعه اطلاعات مربوط به آماده‌سازی همپیمانان ایران در عراق و سوریه برای حمله به نیروهای آمریکا بود. این اولین گزارش درباره شواهد مربوط به تلاش ایران برای ضربه به نیروهای آمریکا و متکی به شواهد عینی ادعا شده درباره تحرکات ایران و هم‌پیمانانش بعد از ماه آوریل ۲۰۱۹ بود. لازم به ذکر است گزارش‌های متعدد اعم از گزارش‌های سه ماهه شعبه دفتر بازرسی کل در وزارت دفاع آمریکا به کنگره بر این نکته تأکید داشتند که ایران و هم‌پیمانانش در پی مبارزه با داعش و مخالفان نظام سوریه هستند و برنامه کوتاه مدتی برای حمله به مواضع نیروهای آمریکا و متحدینش ندارند.

2. Statement from the National Security Advisor Ambassador John Bolton. May 5, 2019. <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/statement-national-security-advisor-ambassador-john-bolton-2/>

3. Remarks to Traveling Press. Michael R. Pompeo, Secretary Of State. May 7, 2019. <https://www.state.gov/remarks-to-traveling-press-9/>

۴. روز ۲۲ اردیبهشت ۱۳۹۸ (۱۲ می ۲۰۱۹) دو کشتی نفت‌کش بزرگ سعودی و دو کشتی کوچکتر اماراتی و نروژی در فاصله ۵ و ۱۲ کیلومتری بندر فجیره امارت هدف حمله قرار گرفتند. روز ۲۴ اردیبهشت ۱۳۹۸ (۱۴ می ۲۰۱۹) نیز خط لوله نفت شرکت آرامکو در مسیر شرق به غرب و در محدوده عقیف و الدوادمی در وسط عربستان سعودی هدف قرار گرفت.

حملات تا زمانی که این افسر در بیرون از زندان به سر می برد ادامه خواهد یافت.^۱ طیف‌های سیاسی و به طور خاص جریان سیاسی شیعه نزدیک به ایران، شلیک راکت به سمت سفارت آمریکا را تقبیح کردند. هادی عامری رئیس سازمان بدر و ائتلاف فتح روز ۳۰ اردیبهشت ۱۳۹۸ (۲۰ می ۲۰۱۹) با صدور بیانیه‌ای همگان را به دور کردن شیخ جنگ از عراق و منطقه فراخواند و روشن کنندگان فتیله جنگ را جاهل یا دسیسه‌گر خطاب نمود.^۲ قیس خزعلی دبیرکل عصاب اهل الحق نیز آغاز جنگ را به مصلحت اسرائیل دانست و نسبت به اقدامات دگرگون کننده وضعیت که به ضرر وضع سیاسی، اقتصادی و امنیتی عراق تمام خواهد شد هشدار داد.^۳

عادل عبدالمهدی نخست‌وزیر عراق نیز روز اول خرداد ۱۳۹۸ (۲۲ می ۲۰۱۹) تصریح کرد که قلمرو عراق نباید جایی برای دشمنی ورزیدن نسبت به یک کشور دیگر باشد.^۴ او از قصد خود برای اعزام هیأتی به آمریکا و ایران برای پایان دادن به تنش تهران - واشنگتن خبر داد.^۵ محمد حلبوسی، رئیس پارلمان عراق نیز روز چهارم خرداد ۱۳۹۸ (۲۵ می ۲۰۱۹) از آمادگی عراق برای میانجی‌گری در تنش بین ایران و آمریکا سخن گفت.^۶

با وجود مخالفت جریان‌های سیاسی شیعه و حکومت عراق، حملات راکتی به سوی مواضع آمریکا تا پایان سال ۲۰۱۹ ادامه یافت. یکی از این حملات منجر به کشته شدن نیروهای آمریکا در پایگاه (کا-۱) شد که حمله متقابل آمریکا در روز ششم دی ۱۳۹۸ (۲۷ دسامبر ۲۰۱۹) به مقر تیپ‌های ۴۵ و ۴۶ حشد الشعبی (منتسبین به کتائب حزب‌الله) را به دنبال داشت.^۷ تنش میان ایران و مقاومت عراق با آمریکا در بامداد روز ۱۳

۱. منفذو هجوم السفارة الأمريكية لـ التـرا عراق: هذا هدفنا وسنضرب مجددا. 20 مايو ۲۰۱۹. التـرا عراق.

<https://ultrairaq.ultrasawt.com/>

۲. العامری: نهیب بكل العراقیین ان لا یکنونوا نارا للحرب. ۲۰ آیار ۲۰۱۹. <http://www.ina.iq/87165>.

۳. قیس الخزعلی https://twitter.com/Qais_alkhazali/status/1130231854303449088

۴. عبدالمهدی: العراق فی وسط العاصفة ولا یمنک النأی بالنفس. ۲۰۱۹-۰۵-۲۲.

<http://albaghdadiyagroup.com/news/akhbar-iraq/abdalmhde-alarag-fe-ost-alaasft-olaemkn>

۵. عراق بین آمریکا و ایران میانجی‌گری می‌کند. دویچوله فارسی. <https://www.dw.com/fa-ir/iran/>

۶. اعلام آمادگی مجدد عراق برای میانجی‌گری بین ایران و آمریکا. دویچوله فارسی.

<https://www.dw.com/fa-ir/world/a-48878984>

۷. روز ششم دی ۱۳۹۸ (۲۷ دسامبر ۲۰۱۹)، ۳۰ راکت کاتیوشا به پایگاه عراقی (کا-۱) در استان کرکوک اصابت کرد که در نتیجه دو پلیس عراقی و یک پیمانکار آمریکا کشته و دو سرباز عراقی و چهار تنگدار آمریکا زخمی شدند. وزارت دفاع آمریکا روز هشتم دی ۱۳۹۸ (۲۹ دسامبر ۲۰۱۹)، کتاب حزب‌الله عراق را مسئول حمله به پایگاه عراقی (کا-۱) معرفی کرد و پنج موضع این گروه شامل سه نقطه در عراق (تیپ‌های ۴۵ و ۴۶ حشد

دی ۱۳۹۸ (دوم ژانویه ۲۰۲۰) با ترور شهیدان سردار سلیمانی و ابومهدی مهندس به بالاترین سطح ممکن رسید.^۱

برآورد رسمی ایالات متحده از دلایل عزم ایران برای آغاز دوباره این حملات این بود که ایران در راستای مقابله با فشار حداکثری آمریکا در بخش تحریم‌ها به چنین اقداماتی روی آورده است. در این رابطه فرماندهی قرارگاه مرکزی در پنتاگون ضمن گزارش به شعبه دفتر بازرسی کل در وزارت دفاع آمریکا، دلایل گرایش ایران به سمت افزایش تنش و ضربه به مواضع آمریکا را پاسخ به اعمال فشار حداکثری از سوی ایالات متحده توصیف کرد و ترتیبات آن را به شرح زیر برشمرد:

- قرار دادن نام سپاه پاسداران در فهرست سازمان‌های تروریستی خارجی؛

- اعمال تحریم‌های اضافی علیه ایران؛

- عدم تمدید معافیت ۸ کشور برای واردات نفت از ایران.^۲

سیدعباس عراقچی، معاون سیاسی وزیر امور خارجه ایران نیز روز ۲۹ دی ۱۳۹۸ (۱۹ ژانویه ۲۰۲۰) با کنایه از فرایندی تحت عنوان مقاومت حداکثری ایران در برابر سیاست فشار حداکثری آمریکا یاد کرد که طی ۹ ماه پیش از آن آغاز و به سیاست مقاومت فعال تبدیل شده است.^۳ این اظهارات مؤید این فرضیه بود که ایران در صدد بکارگیری سازکارهایی علیه آمریکا است.

انتقام سخت و درهم پیچیدگی سازکارها

پس از ترور شهیدان سلیمانی و ابومهدی مهندس، اخراج از منطقه به عنوان تنبیه اصلی آمریکا در دستور کار جمهوری اسلامی ایران قرار گرفت. خروج نیروهای خارجی از عراق موضوعی بود که در اواخر سال ۲۰۱۸، با ارائه پیش‌نویس یک طرح از سوی ۵۳ نفر از اعضای مجلس نمایندگان عراق مطرح شد.

الشعبی) و دو نقطه در سوریه را هدف قرار داد.

1. Statement by the Department of Defense. JAN. 2, 2020. <https://www.defense.gov/Newsroom/Releases/Release/Article/2049534/statement-by-the-department-of-defense/>
2. Operation Inherent Resolve. Quarterly Report to Congress April 1, 2019 - June 30, 2019. Lead Inspector General Report to The United States Congress. August 06, 2019. P: 48. https://www.stateoig.gov/system/files/q3fy2019_leadig_oir_report.pdf.

۳. عراقچی: هیمنه آمریکایی‌ها با شلیک موشک به پایگاه نظامیشان شکست و سیلی محکمی خوردند. ۱۳۹۸/۱۰/۲۹. خبرگزاری فارس. <https://www.farsnews.com/news/13981029000590>

به دنبال ترور و شهادت سردار سلیمانی، ابومهدی مهندس و همراهان آنها توسط آمریکا، بار دیگر بر اساس درخواست عادل عبدالمهدی، نخست‌وزیر مستعفی عراق، مجلس این کشور روز ۱۵ دی ۱۳۹۸ (۵ ژانویه ۲۰۲۰) اخراج نیروهای خارجی را مورد بررسی قرار داد و این اقدام را تصویب کرد.

این مصوبه از سوی برخی نمایندگان شیعه، از ارزش سیاسی برخوردار بود و می‌توانست به عنوان یک پشتوانه برای اقدام عملی دولت عراق مورد بهره‌برداری قرار گیرد بنابراین عادل عبدالمهدی مصوبه پارلمان عراق را به صورت شفاهی به آمریکا اعلام کرد.

انسداد راه سیاسی برای اخراج نظامی آمریکا از عراق، به تقویت انگیزه به‌کارگیری سازکارهای سلبی منتهی شد، که نتیجه آن طراحی و اجرای حملات به مواضع آمریکا بود. انگیزه افزایش تنش با آمریکا پیش از ترور شهید سلیمانی در چارچوب معادلات رایج قدرت قابل تعریف بود، اما پس از این واقعه، حمله به مواضع نیروهای آمریکا اساساً از بعد اعتقادی دنبال شد. در این روند متغیرهایی با کنترل‌پذیری دشوار دخیل بودند که صورت معادله را به طور کلی دستخوش تغییر کردند.

بنابراین حملات راکتی و جاده‌ای به عنوان اهرم فشار علیه نیروهای آمریکا در دستور کار قرار گرفت. از زمان ترور شهیدان سلیمانی و ابومهدی مهندس در روز ۱۳ دی ۱۳۹۸ (دوم ژانویه ۲۰۲۰)، ۱۷ گروه ویژه جدید اعلام موجودیت کردند و به طور متناوب مسئولیت انجام حملات را که هدف از اجرای آنها انتقام خون شهیدان سلیمانی و ابومهدی اعلام شد را بر عهده گرفتند.

رویترز روز ۱۴ دی ۱۳۹۸ (چهارم ژانویه ۲۰۲۰) طی گزارشی به نقل از دو فرمانده گروه‌های شبه‌نظامی و دو نیروی امنیتی عراق مدعی شد شهید سلیمانی در نیمه اکتبر ۲۰۱۹، کتاب حزب‌الله را مکلف به تشکیل گروه‌های جدید ناشناس برای هدف قرار دادن نیروهای آمریکا کرده تا آمریکا قادر به ردیابی و شناسایی آنان نباشد.

این گروه‌ها از ابتدای سال ۲۰۱۹، مسئولیت ۱۳۵ حمله به سمت سفارت آمریکا، پایگاه‌های محل استقرار نیروهای ائتلاف و کاروان‌های پشتیبانی ائتلاف را برعهده گرفتند، اما وزارت دفاع آمریکا با استناد به اطلاعات مورد ادعای خود، کتاب حزب‌الله را به عنوان مسئول کنترل و فرماندهی این حملات معرفی نمود و تصریح کرد که این گروه از ارتباط

قوی با نیروی قدس برخوردار است و برای انجام حملات از سوی ایران پشتیبانی می‌شود.^۱ آمریکا در چارچوب برنامه حفاظت متمرکز از نیروها در پایگاه‌های دور از تیررس، از چهار پایگاه قائم، قیاره و کا-۱ و حبانیه و تاجی خارج شد و در نتیجه حملات گروه‌ها به طور عمده بر بغداد متمرکز شد. تا ژوئن ۲۰۲۰، ۴۲ حمله راکتی و جاده‌ای در عراق انجام شد و در نتیجه دولت عراق برای سامان دادن به وضعیت امنیتی کشور وارد عمل شد. روز ۲۷ خرداد ۱۳۹۹ (۱۶ ژوئن ۲۰۲۰) شورای امنیت ملی عراق به ریاست مصطفی کاظمی با موضوع اخذ تصمیم درباره شلیک‌های مکرر راکت به منطقه سبز و فرودگاه بین‌المللی بغداد تشکیل جلسه داد. این شورا نهادهای امنیتی را مکلف به افزایش تلاش اطلاعاتی برای پاسخگویی و محاکمه عاملان این حملات نمود. در این جلسه ضمن تأکید بر مردود بودن حملیه به فرودگاه‌ها، پادگان‌ها، موقعیت‌های دولتی و مقرهای دیپلماتیک خارجی، شورای امنیت ملی مکلف به اتخاذ اقدامات ویژه برای جلوگیری از افزایش دوباره چنین روندی شد.^۲

پس از برگزاری جلسه شورای امنیت عراق در شب ۲۸ خرداد ۱۳۹۹ (۱۷ ژوئن ۲۰۲۰)، سه موشک کاتیوشا در فرودگاه بغداد فرود آمد^۳ و شب بعد چهار راکت کاتیوشا از نزدیک پادگان رشید در جنوب بغداد به سوی منطقه سبز شلیک شد که به بنای یادبود سرباز گمنام اصابت کرد.^۴

مصطفی کاظمی با اشاره به این که موشک‌های شلیک شده به سمت بنای یادبود سرباز گمنام در بغداد ثبات و آینده عراق را هدف قرار گرفته‌اند، تأکید کرد که اجازه نخواهد داد طرف‌های خارج از قانون، عراق را به سمت هرج و مرج سوق دهند تا فرصتی برای تداوم حفظ منافع خود فراهم کنند.^۵

1 Statement from Assistant to the Secretary of Defense Jonathan Hoffman. DEC. 29, 2019. <https://www.defense.gov/Newsroom/Releases/Release/Article/2047960/statement-from-assistant-to-the-secretary-of-defense-jonathan-hoffman/>

۲. المكتب الإعلامي لرئيس مجلس الوزراء. ۱۶ حزيران-۲۰۲۰. <https://pmo.iq/press2020/16-6-202002.htm>

۳. خلية الاعلام الامنى. ۱۶/۶/۲۰۲۰. https://www.facebook.com/SecMedCell/posts/677715136344230?_tn=-R

۴. خلية الاعلام الامنى. ۱۷/۶/۲۰۲۰. <https://twitter.com/secmedcell?fbclid=IwAR1aLtKJCZKLwKC1ImZiArKWSJoCndzS7YPT-4lXnkjkBMWlUmarmLiMyvw>

۵. مصطفی کاظمی. Jun 18, 2020. <https://twitter.com/MAKadhimi/status/1273575109232676870>

بنابراین روز پنجم تیر ۱۳۹۹ (۲۵ ژوئن ۲۰۲۰) نیروهای نهاد مبارزه با تروریسم پس از حمله به یکی از مقرهای کتائب حزب الله (تیپ ۴۵ حشد الشعبی) در بخش البوعیثه از منطقه الدوره بغداد، ۱۳ نفر از نیروهای حاضر در محل را بازداشت کردند.^۱

این رخداد واکنش کتائب حزب الله را به دنبال داشت. عبدالعزیز محمداوی (ابوفدک) فرمانده دفتر نظامی کتائب حزب الله در عراق و جانشین ابومهدی در حشد الشعبی، حدود ۳۰۰ نفر از عشیره نیروهای بازداشت شده را با ۳۴ خودروی دولتی متعلق به حشد الشعبی از بیرون بغداد وارد منطقه سبز کرد. این افراد در خیابان جادریه و خیابان موازی فرودگاه قدرت واکنش خود را به نمایش گذاشتند.^۲

فرماندهی عملیات مشترک در وزارت دفاع عراق، با اشاره به مانور نیروهای کتائب حزب الله، این اقدام را تحرک طرف‌هایی مسلح توصیف کرد که با استفاده از خودروهای دولتی و بدون تأیید رسمی به سمت مقرهای دولت در داخل و خارج از منطقه سبز رفته و به یکی از مقرهای نهاد ضد تروریسم در داخل منطقه سبز متعرض شده‌اند. فرماندهی عملیات مشترک تصریح کرده بود که این طرف‌ها نمی‌خواهند بخشی از حکومت و تعهدات آن باشند و به دنبال این هستند که خارج از حاکمیت قانونی فرمانده کل نیروهای مسلح باشند.^۳

مصطفی کاظمی روز ۳۱ تیر ۱۳۹۹ (۲۱ جولای ۲۰۲۰) طی سفر به ایران، خواستار قطع کمک جمهوری اسلامی و کنترل گروه‌های شبه‌نظامی و بازتعریف روابط دولتی بین ایران و عراق شد.^۴ این مطالبه پیرامون سیاست لزوم حمایت از دولت عراق و کمک به برقراری ثبات در این کشور با پاسخ مثبت مسئولین جمهوری اسلامی ایران روبرو شد.^۵ رهبری در این دیدار یادآور شد اقدامات گروه‌های عراقی علیه نیروهای آمریکا به معنای تلاش آنان برای تضعیف دولت نیست.

۱. الحكومة العراقية تدلی بتصريحات جديدة بشأن عملية الدورة وتوضح بشأن اوامر القبض وعددها. بغداد اليوم، ۳۰ حزيران ۲۰۲۰. <https://baghdadtoday.news/news/124344>

۲. أبو خمینی وآخرون.. مصدر يكشف لموقع الحرة كواليس ليلة الاعتقالات الجرينة. الحرة، ۲۶ يونيو ۲۰۲۰. <https://www.alhurra.com/iraq/2020/06/26/>

۳. بیان من قيادة العمليات المشتركة. Jun 26, 2020. خلية الاعلام الامني. <https://twitter.com/SecMedCell/status/1276463955569852420>

4. Iraq's Al Kadhimi says 'big lie' of sectarianism driving corruption in the country. <https://www.thenational.ae/world/mena/iraq-s-al-kadhimi-says-big-lie-of-sectarianism-driving-corruption-in-the-country-1.1068879>

۵. پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۳۱ تیر ۱۳۹۹. <https://www.leader.ir/fa/content/24525>

اما علیرغم تعامل مثبت جمهوری اسلامی ایران با خواسته الکاظمی، درباره ساماندهی حجم حملات راکتی و جاده‌ای در عراق در فاصله این سفر تا سفر وی به آمریکا در ۲۹ مرداد به بیش از سه برابر رسید و تا ۱۰ مهر ۱۳۹۹ پنج برابر شد.

شواهد حکایت از این داشت که دولت عراق از مهار این وضعیت ناتوان است و این ناتوانی را به آمریکا منعکس کرد. گفته شد که روز ۳۱ شهریور ۱۳۹۹ (۲۱ سپتامبر ۲۰۲۰)، برهم صالح رئیس‌جمهور عراق در جلسه رؤسای سه‌گانه و رهبران احزاب به نقل از پمپو تهدید کرد که در صورت ادامه حملات، آمریکا سفارت خود در بغداد را تعطیل خواهد کرد.^۱ اما منابع عراقی این نقل قول‌ها را نادرست دانستند.

با وجود تلاش برای توقف حملات، این روند همچنان ادامه داشت و شرایط به گونه‌ای پیش می‌رفت که به نظر می‌رسید دولت عراق در حال آماده‌سازی شرایط برای مشروعیت بخشی به ضربات احتمالی به کتائب حزب‌الله به عنوان عضو حشد الشعبی است. به عنوان مثال روز ۱۰ مهر ۱۳۹۹ یک حمله راکتی به سوی فرودگاه اربیل انجام شد که مرکز اطلاع‌رسانی فرماندهی عملیات مشترک در وزارت دفاع عراق، برای اولین بار، عاملین آن را مجموعه‌های تروریستی خطاب کرد.^۲

در این میان بلاسخرات، نماینده ویژه سازمان ملل در امور عراق روز ۱۱ مهر ۱۳۹۹ با عبدالعزیز محمداوی (ابوفدک) فرمانده دفتر نظامی کتائب حزب‌الله در عراق و جانشین ابومهدی مهندس در رابطه با توقف حملات دیدار و گفتگو کرد. رسانه‌های منتسب به کتائب حزب‌الله نوشتند بلاسخرات در این دیدار خواستار توقف حملات به مدت ۶۰ روز شده است.^۳ این خبر و مجموعه تحرکات بلاسخرات نشان داد نماینده دبیر کل پیگیری دیدگاه‌های آمریکا را در قالبی دیپلماتیک دنبال می‌کند.

روز ۱۴ مهر ۱۳۹۹ دو راکت به سمت پایگاه ویکتوری بغداد، شلیک شد که مسئولیت پرتاب آنها به طور مشترک از سوی سه گروه عصبه الصابرين، سراياالمنتقم و قاصم الجبارين پذیرفته شد، این راکت‌ها در نزدیکی هتل بابل در منطقه جادریه و بخش مسافری فرودگاه

۱. تهدید امریکی شدید لهجه للعراق: اغلاق السفارة واستهداف للكتائب والعصائب. ۲۲/۰۹/۲۰۲۰. عراقی ۲۴. <https://iraqi24.com/>

۲. خلية الإعلام الأمني. قيادة العمليات المشتركة. ۳۰ أيلول ۲۰۲۰. https://www.facebook.com/SecMedCell/posts/751183042330772?_tn_=R

۳. صابرين نيوز. ۲۰۲۰/۱۰/۳. <https://t.me/sabreenS1/13250>

بغداد فرود آمدند. مرکز اطلاع رسانی فرماندهی عملیات مشترک در وزارت دفاع عراق، برای دومین بار، با صدور بیانیه‌ای، مجریان این حمله را مجرمین تروریستی خطاب کرد که شهروندان و زنان و کودکان بی‌گناه را هدف قرار می‌دهند.^۱

سرانجام پس از حدود ۱۰ روز تلاش پر فشار برای توقف حملات، روز ۱۹ مهر ۱۳۹۹، جریانی موسوم به هیأت هماهنگی گروه‌های مقاومت عراق با صدور یک بیانیه با استناد به تلاش چهره‌های ملی و سیاسی برای تعیین جدول زمانی محدود و مشخص درباره خروج نیروهای آمریکا از عراق، از توقف موقت حملات خبر داد.^۲

علیرغم تلاش‌هایی که برای توقف حملات انجام شد، کتائب حزب‌الله و گروه‌های همسو آن، از روز ۱۳ آبان ۱۳۹۹، (سوم نوامبر ۲۰۲۰) تهدید به آغاز حملات در عراق را از سر گرفتند. همان روز گروه کتائب ابوالفضل العباس با صدور بیانیه‌ای وعده آغاز حملات را داد^۳ و محمد محیی سخنگوی کتائب حزب‌الله نیز آمریکا را در صورت عدم پایبندی به مهلت زمانی مشخص شده برای خروج از عراق به درگیری تهدید کرد و گفت دولت باید زمین و آسمان عراق را کنترل کند که در غیر این صورت جزء متهمان همکاری و تبانی با آمریکایی‌ها خواهد شد.^۴

به موازات این روند، شکست ترامپ در انتخابات و برخی تحرکات مشکوک آمریکا این فرضیه را تقویت کرد که ممکن است او طی سه ماه باقیمانده از تصدی ریاست دولت، در چارچوب حمله به مواضع ایران و هم‌پیمانانش در منطقه دست به اقدام نظامی بزند.

به عنوان مثال روز ۲۵ آبان ۱۳۹۹ برخی منابع ادعا کردند که ترامپ امکان حمله به تأسیسات هسته‌ای ایران و سناریوهای احتمالی پس از آن را بررسی کرده، اما سایر مسئولین (مایک پنس، معاون رئیس جمهور، پومپئو، وزیر خارجه، ژنرال مارک میلی، رئیس ستاد مشترک ارتش و کریستوفر سی. میلر، وزیر موقت دفاع) وی را از چنین اقدامی نهی کرده‌اند.^۵

۱. خلیة الإعلام الأمانی. قيادة العمليات المشتركة. ۵ أكتوبر ۲۰۲۰. https://www.facebook.com/SecMedCell/posts/754340732015003?_tn=R

۲. الهيئة التنسيقية للمقاومة العراقية. ۱۰-۱۰-۲۰۲۰. <https://t.me/sabreenS1/13682>

۳. المقاومة الإسلامية كتائب أبو الفضل العباس. https://t.me/abo_alfazal/4

۴. كتائب حزب الله تتوعد القوات الأميركية في العراق بـ 'حرب شرسة' وأسلحة جديدة!، ۱۱/۰۴/۲۰۲۰.

۵. <https://www.nasnews.com/view.php?cat=44361>

5. Eric Schmitt, Maggie Haberman, David E. Sanger, Helene Cooper and Lara Jakes. Nov. 16, 2020.

ورود جنگنده‌های اف-۱۶ نیروی هوایی آمریکا از پایگاه هوایی اسپنگدالم آلمان به پایگاه هوایی الظفره امارات و استقرار بمب افکن بی-۵۲ اچ در پایگاهی نامعلوم در منطقه، طی روزهای ۲۶ آبان و اول آذر ۱۳۹۹ (۱۶ و ۲۱ نوامبر ۲۰۲۰) احتمال اقدام مخاطره‌آمیز ترامپ را تقویت نمودند.^۱

مصطفی کاظمی و مسئله مقاومت

مرور برنامه حکومتی چهار نخست‌وزیر دائمی عراق و دو نامزد نخست‌وزیری در دوره پس از استعفای عادل عبدالمهدی حکایت از این دارد که مسائل کنترل انحصار سلاح و پایان دادن به فعالیت گروه‌های خارج از قانون، بخشی از اهداف و برنامه‌های اعلام شده از سوی همه آنان بوده است.

بنابراین مصطفی کاظمی نیز همانند دیگر رؤسای دولت عراق، مقابله با سلاح خارج از کنترل را در دستور کار قرار داد. او سومین اولویت در برنامه دولت خود را اعمال اقتدار بواسطه انحصار سلاح در مؤسسات نظامی و حکومتی تعریف کرده بود.^۲

کاظمی نیز همانند عبادی و عبدالمهدی با بحران‌های متعددی روبرو بود که بر عملکرد او در قبال گروه‌های مسلح تأثیرگذار بودند. علاوه بر این کاظمی در دوره تصدی ریاست دولت با کتائب حزب‌الله به عنوان نماینده مقاومت بازیگر فعال در میدان نبرد با آمریکا مواجه بود. کتائب حزب‌الله به دلیل نفوذ نسبی در ساختار نیروهای امنیتی عراق و تسلط نسبی بالا بر سازمان حشد الشعبی دارای قدرت تهاجمی نسبی بالایی بود که در عین حال از پوشش رسمی قانونی نیز برخوردار بود.

کتائب حزب‌الله، پس از ترور شهیدان سلیمانی و ابومهدی مهندس، ادعای مشارکت مصطفی کاظمی به عنوان رئیس وقت نهاد اطلاعات ملی عراق در این اقدام را مطرح کرد و بدون ارائه مدارک لازم، همچنان بر این باور ثابت قدم باقی ماند. این گروه روز ۲۶ تیر ۱۳۹۹ (۱۶ جولای ۲۰۲۰) با انتشار اسامی هفت نفر از متهمین به مشارکت در قتل شهیدان

۱. فرماندهی مرکزی ایالات متحده آمریکا - سنکام. ۱۶/۱۱/۲۰۲۰. ۲۱/۱۱/۲۰۲۰.

<https://twitter.com/CENTCOMFarsi/status/1328537068591575043/>

<https://twitter.com/CENTCOMFarsi/status/1330216900421443584>

۲. المنهاج الوزاری لحکومة الکاظمی.

<https://www.iraqicp.com/index.php/sections/orbits/35988-2020-05-07-20-47-14>

سلیمانی و ابومهدی در نهاد اطلاعات ملی عراق، گفت این افراد را تحت پیگرد دارد.^۱ حسین مؤنس جبار حجامی، یکی از فرماندهان مشهور این گروه در روز عید قربان (۳۱ جولای ۲۰۲۰) با صدور پیامی از کاظمی به عنوان خائن و مشارکت کننده اصلی در ترور شهیدان سلیمانی و ابومهدی یاد کرد و تأکید نمود که عاملین این جرم بزرگ از انتقام رهایی نخواهند یافت و تا آن روز، عیدی برای منتقمین وجود نخواهد داشت.^۲

دفتر سیاسی کتائب حزب الله روز ۱۲ شهریور ۱۳۹۹ (دوم سپتامبر ۲۰۲۰)، بیانیه‌ای صادر کرد که در آن تصریح شده بود، مواضع دولت فعلی و مشاوران آن به طرز عجیبی با مواضع آمریکا یکسان است. در این بیانیه تلاش دولت برای ابقای آمریکا در عراق، یک رویکرد خیانت‌آمیز توصیف شده بود که نشان می‌دهد کاظمی و مشاورانش در حال تلاش برای قرار دادن آینده حاکمیت عراق و تصمیم سیاسی خود در اختیار آمریکا هستند.^۳

میانگین حملات جاده‌ای و راکتی در عراق نشان می‌دهد که این حملات پس از انتساب مصطفی کاظمی به عنوان نخست‌وزیر، نسبت به بازه زمانی پیش از آن ۹۰ درصد افزایش یافته است. این روند به خوبی مؤید تأثیرگذاری انگیزه کتائب حزب الله برای درگیری با دولت عراق بر نرخ حملات است.

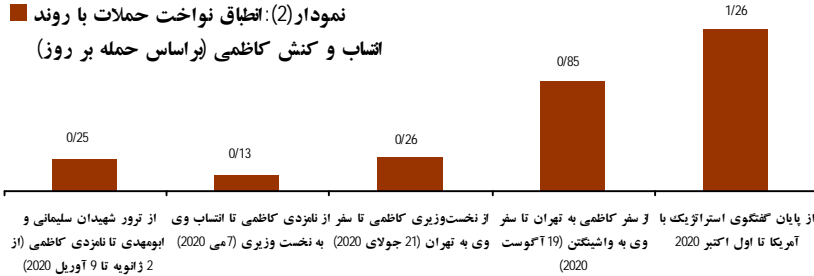
این ادعا زمانی تقویت می‌شود که مقایسه نواخت حملات نشان می‌دهد میانگین آنها در دوره پس از ترور شهیدان سلیمانی و ابومهدی تا فاصله نامزدی مصطفی کاظمی به نخست‌وزیری عراق، ۵۰ درصد کاهش یافته بوده است. این مقایسه نشان می‌دهد که کتائب حزب الله در دوره مصطفی کاظمی از انگیزه بالاتری برای درگیری با آمریکا برخوردار بوده است.

۱. فهرست متهمین به شرح زیر بود: طلال ناجی لعبی الذیابی مدیر دفتر سرویس اطلاعات در فرودگاه بغداد، سید عماد یوسف علی النقیب، رئیس اداره امنیت و اسکورت، سرتیپ ماجد علی حسین الدلیمی مدیرکل خدمات خارجی، امیر فراس عبید الرکابی، مدیر اداره گذرگاه‌های مرزی، مصطفی عباس فاضل الهاشمی (نعیمی) مدیر دفتر ویژه، سرتیپ ضیاء عبدالعزیز سعدالموسوی، مدیر اداره ضد جاسوسی، سیف ضرغام صکر الموسوی مدیر اداره نظارت.

۲. ابو علی العسکری. <https://t.me/abualaskary/27>

۳. ردا علی ما صدر من مستشار الكاظمی... المكتب السياسي لكتائب حزب الله: ان الكاظمی ومستشاریه يعملون علی رهن سيادة العراق ومستقبله وقراره السياسي للإرادة الأمريكية. ۲۰۲۰-۰۹-۰۲. المكتب السياسي لكتائب حزب الله.

<https://www.kataibhezbollah.com/news/3110>

دوره حیدر العبادی

در دوره نخست وزیری حیدر العبادی، با وجود اولویت مبارزه با داعش، در عمل انگیزه‌های قوی از سوی ایران و گروه‌های مقاومت برای درگیری با آمریکا وجود نداشت. عادل عبدالمهدی نیز علی‌رغم بالاگرفتن تنش میان ایران و آمریکا، به دلیل مصالح جریانی و شخصی از درگیری با گروه‌های مقاومت امتناع داشت.

کاظمی با اعمال تغییر در کادر فرماندهی نیروهای مسلح عراق تلاش کرد تا از یک سو ارتباط و نفوذ گروه‌ها را کاهش دهد و از سوی دیگر به تسلط نسبی بر این ساختار دست یابد. سرلشکر عثمان غانمی روز ۱۷ اردیبهشت ۱۳۹۹ (ششم می ۲۰۲۰) به عنوان وزیر کشور انتخاب شد. او یک سرلشکر بازنشسته شیعه از اهالی دیوانیه بود که به هیچ یک از جناح‌های سیاسی وابستگی نداشت و به نظر می‌رسید امیدوار است بتواند تغییری در روند ایجاد کند.

غانمی روز ۲۲ اردیبهشت ۱۳۹۹ (۱۱ می ۲۰۲۰) به عنوان اولین ضرب شست دستور حمله و بازداشت پنج شبه‌نظامی گروه ثارالله را به اتهام تیراندازی به معترضان در بصره صادر کرد، اما به زودی مشخص شد که برای مقابله واقعی با گروه‌های مسلح با نفوذ راه طولانی در پیش است. وزارت کشور در دوره کاظمی بواسطه اقداماتی نظیر آغاز عملیات خلع سلاح (نزع السلاح) تلاش کرد نمایی از بازگشت اقتدار دولت را به نمایش بگذارد، اما این اقدامات از یک سو معطوف به تخلفات افراد تبهکار و مجرمین بدون پشتوانه جریانی بود و از سوی دیگر با واماندگی دولت در پرونده‌های جنجالی اثر خود را از دست داد.

سکوت دولت در پرونده ترور هشام‌هاشمی، عقب‌نشینی در پرونده ربایش سجاد عراقی و بی‌نتیجه ماندن پرونده جنایت فرحاتیه نشان داد که دولت کاظمی فاصله زیادی با توانایی اعمال زور علیه گروه‌های مسلح با نفوذ دارد. مصطفی کاظمی نشان داد که همانند المالکی از اراده برخورد سلبی برخوردار است، اما به دلیل ناتوانی نیروهای مسلح عراق و به‌ویژه

یگان‌های مبارزه با تروریسم، از رویارویی با این جریان‌ها ناتوان و به عقب‌نشینی و اتکاء به کنترل وضعیت از طریق اهرم‌های واسطه و نرم شود.

مرکز ثقل قدرت کتائب حزب‌الله همانند سایر گروه‌های ویژه در ادوار مختلف، توانایی نفوذ در نیروهای مسلح عراق را دارا بوده است. به نظر می‌رسد پس از خروج آمریکا از عراق، همین عامل تأثیر زیادی بر انفعال دولت‌ها برای مقابله با گروه‌ها داشته است.

پس از حمله نهاد مبارزه با تروریسم به مقرّ تپ ۴۵ و واکنش متقابل کتائب حزب‌الله، نیروهای این گروه بعد از امتناع سرلشکر شهاب ناصر خیکانی از درگیری، وارد منطقه سبز شده بودند.^۱ خیکانی فرمانده لشکر نیروهای ویژه و لشکر تأمین امنیت منطقه سبز بود که به دلیل ناتوانی در انجام وظایف، توسط کاظمی از این مسئولیت برکنار و مهند خلف یکی از افسران سازمان اطلاعات به جای وی منصوب شد.^۲

کتائب حزب‌الله از طریق ۲۰ نقطه ایست و بازرسی که در بغداد تحت کنترل داشت از این توانایی برخوردار بود که هر میزان سلاح سنگین را طی یک ساعت از جرف‌الصخر وارد پایتخت کند. مسئولین عراقی به دلیل حضور عوامل کتائب حزب‌الله در مقرهای دولتی یا مجتمع‌های مجاور آنها در معرض تهدید مقابله به مثل قرار دارند. در مجموع گروه‌های عراقی، ۲۲ مرکز اصلی منطقه سبز بغداد را کنترل می‌کنند. گفته می‌شود این مراکز از ظرفیت نگهداری تا ۵ هزار نفر نیروی مسلح برخوردارند.

برخی از نزدیکان کاظمی به نقل از او ادعا دارند یکی از دلایل ضعف نیروهای امنیتی عراق در مواجهه با کتائب حزب‌الله نفوذ عمیق این گروه در سازمان‌های اطلاعاتی و امنیتی است. براساس این نقل قول، کاظمی ادعا دارد که کتائب حزب‌الله از اطلاعات نسبی بالایی برخوردار است و این مسئله ضربه زدن به این گروه را با دشواری روبرو ساخته است.

دلایل حساسیت روی کتائب حزب‌الله

کتائب حزب‌الله در بازه‌های زمانی مختلف بواسطه انتشار اطلاعات سری سیستم امنیتی - دفاعی عراق، برای نمایش قدرت و اثبات اشراف و برتری خود استفاده کرده است. اداره اطلاعات حشد الشعبی تحت سیطره کتائب حزب‌الله قرار دارد. این معاونت در حشد

۱. صابرين نيوز. <https://t.me/sabreenS1/9528>

۲. صابرين نيوز. <https://t.me/sabreenS1/9529>

الشعبی بعد از صدور امر دیوانی ۳۳۱، از تعداد زیادی اداره زیرمجموعه، برخوردار شد که به معنای قدرت فزاینده آن است.

این اداره دارای شبکه قدرتمندی از نیروهای اطلاعاتی است که پرونده‌های متعددی از رجال سیاسی و اقتصادی و آمریکایی مشغول به کار در عراق را در اختیار دارد. رسانه‌های منتسب به کتائب حزب الله اطلاعات دقیقی از نیروهای عراقی همکار با فرماندهی عملیات مشترک در ائتلاف راه حل ذاتی منتشر کردند که به نظر می‌رسد هدف از این اقدام نمایش قدرت بود. این اطلاعات مربوط به شاغلین در دفتر امنیت منطقه‌ای، شرکت امنیتی الغدیر و شرکت حمل و نقل بوابه الخلیج و جزئیات مربوط به تسلیحات و مأموریت آنها بود.^۱

گفته می‌شود کتائب حزب الله و گروه‌های همسو با آن پیش از حرکت کاروان‌های لجستیک از طریق عناصر خود در شرکت‌های امنیتی از زمان و مسیر انتقال آنها مطلع می‌شوند و از این اطلاعات برای تله‌گذاری در مسیرهای تردد استفاده می‌کنند.^۲

در یکی از پر مناقشه‌ترین عملیات‌ها که به حمله اشتباه روز ۲۵ شهریور ۱۳۹۹ (۱۵ سپتامبر ۲۰۲۰) به کاروان دیپلماتیک بریتانیا در جاده فرودگاه بغداد ختم شد، سرایا المنتقم گفت واحد فنی این گروه با عبور از موانع امنیتی که مسئول اداره آنها شرکت «جی - ۴ - اس» بوده است، اقدام به ایجاد اختلال در دوربین‌های کنترل مسیرهای ورود و خروج به پایگاه ویکتوری نموده است.^۳

اعضاء کتائب حزب الله به موازات خدمت در حشد الشعبی در بعد سیاسی نیز برای اخراج نظامیان آمریکا از عراق وارد عمل شده‌اند. به عنوان مثال گفته می‌شود شیخ عدنان محمداوی (ابوعمار) فرمانده پایگاه جرف النصر (جرف الصخر) در راستای اقتناع نمایندگان مجلس عراق برای رأی دادن به اخراج نیروهای آمریکا مذاکره کرده است. حسین مؤنس جبار حجامی (ابوعلی عسکری یا ابوموسی) از دیگر نیروهای کتائب حزب الله است که وی را بر مفاصل دولت توسط هسته‌ها و شبکه‌های خارج از حکومت، تأثیرگذار قلمداد می‌کنند.^۴

کتائب حزب الله علاوه بر به‌کارگیری توانایی اطلاعاتی و نظامی، تأثیرگذار از تلاش برای

۱. البيان الصادر من سرايا المنتقم. https://t.me/th_avenger/9 / https://t.me/th_avenger/20

۲. صابرين نيوز. ۲۰/۰۷/۱۶. <https://t.me/sabreenS1/10192>

۳. البيان الصادر من سرايا المنتقم. https://t.me/th_avenger/9 / https://t.me/th_avenger/20

۴. هشام الهاشمی. ۲۰۲۰/۳/۴.

بسیج اجتماعی علیه کاظمی نیز فروگذار نبوده است. کتائب حزب الله به خصوص استفاده از این ظرفیت را پس از تلاش چندجانبه برای توقف حملات راکتی و جاده‌ای تشدید کرد. تشکیل گروه‌هایی ویژه اجتماعی نظیر، ربع الله، جبهه ابوجداحه، جند سلیمانی، جنودالله، نمود این تاکتیک جدید بودند، که همگی یکباره در روز ۱۴ شهریور ۱۳۹۹ (چهارم سپتامبر ۲۰۲۰) اعلام موجودیت کردند.

بارزترین اقدام گروه‌های یاد شده در روز ۲۶ مهر ۱۳۹۹ (۱۷ اکتبر ۲۰۲۰) با حمله به مقر حزب دموکرات کردستان (پارتی) در بغداد رقم خورد. این اقدام با افراشتن پرچم حشد الشعبی در محل دفتر این حزب همراه شد و از سوی فالح فیاض رئیس هیأت حشد الشعبی مزدور شناخته شد.^۱ گروه ربع الله و ابوجداحه روز ۲۲ آبان ۱۳۹۹ (۱۲ نوامبر ۲۰۲۰) با صدور بیانیه‌ای تهدید کردند که به محل سرمایه‌گذاری شرکت‌های سعودی در عراق حمله خواهند کرد.^۲

ظهور چنین گروه‌هایی تداعی کننده اشکال جدیدی از مواجهه با دولت کاظمی بود، به خصوص اینکه برخی از این گروه‌ها طی ۱۷ سال تشکیل حکومت جدید در عراق در مواجهه با دولت‌های دیگر به چنین اقداماتی دست نزده بودند. به عنوان مثال گروه «اهل المعروف» که روز ۱۸ آبان ۱۳۹۹ (۸ نوامبر ۲۰۲۰) اعلام موجودیت کرد، حمله به مشروب فروشی‌های بغداد را در دستور کار قرار داد که به طور عمده با عملیات انفجار همراه بود.^۳ البته در گذشته این حملات به طور محدود توسط جریان صدر انجام شده بود.

اهرم‌های کاظمی برای مهار نرم گروه‌های مقاومت

پس از توافق راهبردی بین عراق و آمریکا، کتائب حزب الله به عنوان تنها گروه ویژه اصلی خارج از روند سیاسی به بقای خود ادامه داد. این دوگانگی پس از تشکیل حشد الشعبی و برخورداری بخش اعظم این گروه‌ها از پوشش رسمی بیش از پیش نمایان شد.

به غیر از کتائب حزب الله، تمام گروه‌های اصلی اداره کننده حشد الشعبی وابسته به احزاب و سازمان‌هایی بودند که در تصمیم‌گیری‌های سیاسی و اداره کشور نقش داشتند. از سوی دیگر تمام این گروه‌ها بدون استثناء موظف به فعالیت در چارچوب نیروهای مسلح

۱. الفیاض یحدد موقفه من تصریح زیباری عن الحشد و حرق مقر الديمقراطية. بغداد اليوم، ۱۹/۱۱/۲۰۲۰.

<https://baghdadtoday.news/news/135146>

۲. ربع الله يتوعدون المصالح السعودية في العراق، ۱۲/۱۱/۲۰۲۰، <https://t.me/sabreenS1/14987>.

۳. أهل المعروف، ۸/۱۱/۲۰۲۰، <https://t.me/sabreenS1/14847>.

عراق بودند. تحلیل این روند به این معنی است که به مرور زمان گروه‌های عملیاتی مقاومت تعداد کمتری شامل کتائب حزب‌الله محدود شده است.

جدول (۱): کاربری عملیاتی ادواری گروه‌های مقاومت در عراق^۱

۲۰۱۹-۲۰۲۱	۲۰۱۴-۲۰۱۹	۲۰۱۱-۲۰۱۴	۲۰۰۹-۲۰۱۱	۲۰۰۷-۲۰۰۹	۲۰۰۷-۲۰۰۳	
تغییر کاربری	تغییر کاربری	غیرفعال	غیرفعال	فعال	فعال	شبکه شبیانی
تغییر کاربری	تغییر کاربری	غیرفعال	غیرفعال	فعال	فعال	جیش‌المهدی
تغییر کاربری	تغییر کاربری	تغییر کاربری	غیرفعال	فعال	غیرفعال	عصائب اهل حق
غیرفعال	غیرفعال	غیرفعال	غیرفعال	فعال	غیرفعال	لواءالمولود
فعال	فعال	فعال	فعال	فعال	غیرفعال	کتائب حزب‌الله

پس از دور جدید درگیری با آمریکا از سال ۲۰۱۹، کتائب حزب‌الله به عنوان تنها گروه غیرسیاسی، ایفاگر نقش اصلی در تشکیل گروه‌های همسو، طراحی و اجرای حملات علیه مواضع آمریکا بود. تلاش ابتدایی کاظمی برای مهار کتائب حزب‌الله به واسطه بکارگیری اقدامات سلبی با واکنش شدید این گروه روبرو شد و مجموع شرایط نشان داد که او به سرعت و سادگی قادر به مهار این گروه نخواهد بود.

از سوی دیگر مأموریت کاظمی برگزاری انتخابات زود هنگام در عراق است که به احتمال بالا بافت سیاسی حکومت را با تغییراتی روبرو خواهد ساخت. دولت کاظمی با بحران شدید مالی روبروست و درگیری‌های پراکنده داعش نیز همچنان به قوت خود باقی است. بنابراین کاظمی به ناچار اقدامات اجرایی نرم را برای کنترل نسبی وضعیت در کوتاه مدت آغاز کرد که دور کردن کتائب حزب‌الله از مراکز ثقل قدرت در بغداد بخشی از آن بود.

تلاش کاظمی برای دور کردن کتائب حزب‌الله از منطقه سبز در چارچوب ترتیبات مرحله‌بندی شده برای خنثی‌سازی واکنش‌های احتمالی این گروه در برابر اقدامات سلبی آینده قابل تفسیر بود. به عنوان مثال دفتر مدیرکل سازمان هواپیمایی کشوری عراق روز سوم مهر ۱۳۹۹

۱. در این جدول سابقه فعالیت گروه‌هایی درج شده که با هدف درگیری با آمریکا در دوره اشغال عراق تأسیس شدند.

(۲۴ سپتامبر ۲۰۲۰) دستور جمع‌آوری سالن‌های تشریفات رسمی و غیررسمی در فرودگاه بغداد به استثناء سالن ریاست جمهوری، سالن تشریفات بزرگ، سالن تشریفات پارلمان عراق، دفتر هماهنگی نخست‌وزیر و سالن تشریفات شخصیت‌های عالی (وی.آی.پی) را صادر کرد.

این دستور براساس تصمیم کمیته‌ای به ریاست وزیر کشور صادر شد که براساس امر دیوانی شماره (۱۶) از نخست‌وزیر در تاریخ دوم تیر ۱۳۹۹ (۲۲ ژوئن ۲۰۲۰) تشکیل شده بود. این کمیته مشکل از نماینده وزارت کشور، نهاد اطلاعات ملی عراق، سازمان هواپیمایی کشوری و هیأت گذرگاه‌های مرزی بود و به تمام سازمان‌های مشمول تا روز ششم مهر ۱۳۹۹ (۲۷ سپتامبر ۲۰۲۰) مهلت داد تا دفاتر خود در فرودگاه بغداد را تعطیل کنند.^۱ به دنبال تعطیلی دفاتر گروه‌ها در فرودگاه، فالح فیاض رئیس هیأت حشد الشعبی نیز روز ۲۸ مهر ۱۳۹۹ (۱۹ اکتبر ۲۰۲۰)، اعلام کرد که مقر این سازمان به زودی از منطقه سبز خارج خواهد شد.^۲

کاظمی از گزینه‌های عملی زیادی برای رویارویی با گروه بانفوذی مثل کتائب حزب‌الله برخوردار نبود، بنابراین در عمل با آنها مباحثات کرد. اما گروه‌های سیاسی شیعه، جمهوری اسلامی ایران و حتی گروه‌های منعطف مقاومت، اهرم‌هایی دیگری بودند که الزاماً در اختیار یا تحت کنترل مصطفی کاظمی قرار نداشتند، اما رویکرد آنها به خودی خود، کاظمی را برای کنترل بحران یاری می‌کرد.^۳

جریان‌های سیاسی شیعه از ابتدای تشکیل حکومت در عراق در راستای کاهش تنش به دولت کمک می‌کردند، اما در دوره کاظمی با صراحت فزاینده‌ای از دولت برای ساماندهی به آشفتگی حمایت کردند.

کاظمی باهادی عامری، ابوفدک و سایر شخصیت‌های تأثیرگذار در بین جریان‌های مقاومت که وجهه سیاسی و رسمی دارند ارتباط مستقیم برقرار کرد، اما ارتباط وی با گروه‌های مقاومت غیر سیاسی (نظیر کتائب حزب‌الله) که کنترل و فرماندهی حمله به آمریکا را عهده‌دار بودند باواسطه برقرار شد. جریان فتح در صحنه سیاسی نمایندگی گروه‌های مقاومت را بر عهده گرفت و کاظمی با هدف عبور از مرحله گذار و تعیین تکلیف

۱. کاظمی یلغی (۹) مکاتب فی مطار بغداد الدولی. ۲۶. ۲۰۲۰. ۰۹. <https://in-ma.news/archives/6077>
 ۲. الفیاض: لا عداء بین الکاظمی والحشد وسنقل مقرنا الی خارج المنطقة الخضراء. ۱۹/۱۰/۲۰۲۰. <https://alforatnews.com/news/>

۳. مصاحبه نگارنده با سید امیر موسوی. ۰۴/۰۹/۰۹.

سیاسی در انتخابات، تعامل تاکتیکی موقت با این جریان برقرار کرد.^۱

سیدعمار حکیم رئیس جریان حکمت وطنی، به بهانه اصابت راکت به بنای سرباز گمنام در بغداد، با انتشار دو توثیق رسمی طی روزهای ۲۸ و ۳۰ خرداد ۱۳۹۹ (۱۷ و ۱۹ ژوئن ۲۰۲۰)، این حمله را اقدام علیه حاکمیت عراق خواند^۲ و مورد هدف قرار دادن مقرهای سیاسی و پایگاه‌های نظامی آمریکا را به مثابه هدف قرار دادن عراق توصیف کرد و از دولت خواست تا نقش خود را در این زمینه ایفا کند.^۳

کاظمی در ارتباط با حشد الشعبی راهبرد ایجاد مشروعیت مقابله با گروه‌های خارج از کنترل خود را در پیش گرفت که نمونه آن در حمله به مقر کتائب حزب‌الله به نمایش درآمد.^۴ پس از حمله نهاد مبارزه با تروریسم به مقر تیپ ۴۵ حشد الشعبی، افراد تأثیرگذاری نظیر هادی عامری و فالح فیاض دو مقام مسئول در حشد الشعبی در قبال این اقدام سکوت اختیار کردند. نوری المالکی و دبیرکل کتائب سیدالشهداء، به میانجی‌گری اکتفا کردند و حزب الدعوه و سیدعمار حکیم نیز از اقدام دولت حمایت نمودند.^۵ خط اصلی الکاظمی برای تعامل با حشد الشعبی این است که حشد باید مانع تحرکات خارج از کنترل گروه‌های مقاومت شود.

۱. مصاحبه نگارنده با کارشناس عراق، طاهایی. ۹۹/۰۸/۱۰.

۲. عمار الحکیم. 17. jun. 2020. https://twitter.com/Ammar_Alhakeem/status/1273317307591385090.

۳. عمار الحکیم. 19. jun. 2020. https://twitter.com/Ammar_Alhakeem/status/1273872849372098565.

۴. مصاحبه نگارنده با طاهایی. ۹۹/۰۸/۱۰.

۵. نوری المالکی به عنوان دبیرکل حزب الدعوه و خود حزب به طور نسبی مواضع متفاوتی اتخاذ کردند.

جدول (۲): مواضع جریان‌های اصلی شیعه در قبال حمله نهاد مبارزه با تروریسم به مقرّ تیپ ۴۵ حشد الشعبی

موضوع	انتساب جریانی	شخصیت
میانجی‌گری	ریاست حزب الدعوة	نوری المالکی
	دبیرکل کتائب سیدالشهداء	ابوالاء ولایی
تقییح حمله به مقرّ کتائب حزب‌الله	دبیرکل جنبش نجباء	شیخ اکرم کعبی
	دبیرکل عصاب اهل حق	شیخ قیس خزعلی
حمایت از دولت	رئیس ائتلاف النصر	حیدر عبادی
	رهبر جریان حکمت ملی	سید عمار حکیم
بدون اعلام موضع	رهبر ائتلاف فتح	هادی عامری
	رئیس هیأت حشد الشعبی	فالح فیاض
بدون اعلام موضع	رهبر جریان صدر	مقتدی صدر

حمله به کاروان دیپلماتیک بریتانیا در جاده فرودگاه بغداد که روز ۲۵ شهریور ۱۳۹۹ (۱۵ سپتامبر ۲۰۲۰) انجام شد، مخالفت یکپارچه جریان‌های سیاسی شیعه را به دنبال داشت. سید عمار حکیم اولین شخصیت سیاسی شیعه بود که با انتشار پیامی، این حمله را مورد تقبیح قرار داد.

ائتلاف فتح نیز از دستگاه‌های امنیتی و قضایی عراق خواست که با قدرت و قاطعیت در برابر زنجیره آدم‌ربایی و ترور و ایجاد وحشت میان مردم توسط «گروه‌های تبهکار» که می‌خواهند با برهم زدن فضا، موجب هرج و مرج شوند برخورد کند.

این ائتلاف از همگان خواست که با دستگاه‌های ذی‌ربط برای پایان دادن به این اقدامات مجرمانه همکاری نمایند.^۱ همچنین مقتدی صدر خواستار تشکیل یک کمیته تحقیق پارلمانی برای شناسایی عاملان اقدامات خارج از قانون شد که به سرعت از سوی مصطفی کاظمی مورد استقبال قرار گرفت.^۲

۱. لفتح بدین استهداف البعثات الدبلوماسية و يدعو الى انهاء مسلسل الخطف والاعتیالات. ۲۰۲۰-۲۰۱۹-۲۴. <https://www.alsumaria.tv/news/>

۲. مصطفی کاظمی. .sep. 2020. <https://twitter.com/MAKadhimi/status/1309451031869259777>

جدول (۳) موضع رهبران و جریان‌های سیاسی در قبال حمله به مقرهای دیپلماتیک

موضوع	انتساب جریانی	شخصیت
تقییح حمله	ریاست حزب الدعوه	نوری المالکی
تقییح حمله به مقرهای دیپلماتیک و تشویق حمله به مواضع آمریکا	دبیرکل جنبش نجباء	شیخ اکرم کعبی
	دبیرکل عصائب اهل حق	شیخ قیس خزعلی
تقییح حمله	رهبر جریان حکمت وطنی	سید عمار حکیم
	رهبر ائتلاف فتح	هادی عامری
	رئیس هیأت حشد الشعبی	فالح فیاض
تقییح حمله و درخواست تشکیل کمیته تحقیق	رهبر جریان صدر	مقتدی صدر

بنابراین کتائب حزب الله با مخالفت یکپارچه جریان‌های سیاسی شیعه، روبرو شد که مخالف ادامه حملات در عراق بودند، روبرو شد. از سوی دیگر با افزایش تنش حول آثار حملات راکتی و جاده‌ای، آیت الله سیستانی نیز روز ۲۳ شهریور ۱۳۹۹ (۱۳ سپتامبر ۲۰۲۰) پس از دیدار با بلاسخت، نماینده سازمان ملل در عراق، ضمن صدور بیانیه رسمی، حکومت را به بازگرداندن اقتدار دولت و اعمال کنترل بر تسلیحات غیرقانونی دعوت کرد. ایشان از دولت خواست از تقسیم کشور به زور سلاح مجموعه‌های معلوم‌الحال تحت عناوین خاص جلوگیری کند.^۱

این روند تا جایی پیش رفت که عدی عواد، نماینده عصائب اهل حق در فراکسیون صادقون و عضو ائتلاف فتح طی روزهای هشتم مهر و ۳۰ آبان ۱۳۹۹ (۲۹ سپتامبر و ۲۰ نوامبر ۲۰۲۰) ضمن اعلام برائت از حملات راکتی، استفاده از کاتیوشا را روش جاهلان قلمداد کرد.^۲ قیس خزعلی دبیرکل عصائب اهل حق نیز روز ۲۹ آبان ۱۳۹۹ (۱۹ نوامبر ۲۰۲۰) ضمن مخالفت با حمله به سفارت آمریکا به طور صریح اعلام کرد که حضور نظامی تکنسین‌های خارجی در عراق به معنی اشغالگری نیست.^۳

۱. استقبال سماحة السيد (دام ظلّه) الممثلة الخاصة للأمين العام للأمم المتحدة. ۲۴ المحرم الحرام ۱۴۴۲هـ. مکتب السيد السيستاني (دام ظلّه) - النجف الأشرف. <https://www.sistani.org/arabic/archive/26461>
 ۲. النائب عدی عواد. ۲۹/۰۹/۲۰۲۰.

<https://www.facebook.com/permalink.php?>

<https://www.facebook.com/kkah1900/posts/>

۳. الشيخ الأمين يعلن موقفه من فوز «بايدن» و تأثيره على العراق .. السعودية حزينة على «ترامب».

خزعلی در گفتگوی دیگری تصریح کرده بود که اساساً خروج مستشاران آمریکایی از عراق امکان‌پذیر نیست و عراق در حوزه‌های مختلف نظیر تعمیر و نگهداری بمب افکن‌های اف-۱۶ به کمک چندصدتن از آنان نیازمند است. در نهایت محمود ربیعی، سخنگوی دفتر سیاسی عصاب اهل حق روز سوم آذر ۱۳۹۹ (۲۳ نوامبر ۲۰۲۰) به طور رسمی اعلام کرد که از فعالیت نظامی دست کشیده است.^۱ او به طور رسمی تصریح کرد که مقاومت پس از خروج آمریکا از عراق پایان یافته است.^۲

جمع‌بندی

تنش بین دولت در عراق به خصوص در زمانی که نخست‌وزیر متهم به مماشات با آمریکا و بسط‌دهنده قدرت ارتش ایالات متحده در عراق باشد و گروه‌های مقاومت که خواهان اخراج نظامیان آمریکایی از کشورشان هستند، چندان قابل مهار نیست. در این میان مخالفان حضور نظامی آمریکا در عراق به گروه‌های شناخته شده هم محدود نمی‌شوند کما اینکه در طول دو سال گذشته، گروه‌های جدیدی هم سربرآورده‌اند که درباره ماهیت واقعی آنان و ارتباطات - احیانا - خارجی شان گمانه‌زنی‌های متعدد و تردیدهایی وجود دارد.

از سوی دیگر در فضای آنارشیک کنونی که نیروهای نظامی و اطلاعاتی تحت امر دولت قادر به مهار روندهای امنیتی و گروه‌های شبه‌نظامی نیستند، هر اقدام علیه پایگاه‌ها و مقرهای دیپلماتیک خارجی در عراق امکان‌پذیر است و در این میان گروه‌های مخالف دولت کاظمی با انگیزه‌های مختلف می‌توانند عامل اتفاقات امنیتی باشند، بدون آنکه مسئولیت اقدامات خود را به عهده بگیرند.

در عراق علاوه بر گروه‌های شیعه، گروه‌های سنی بسیاری هم وجود دارند که در گذشته به اقدام علیه نیروها و کاروان‌های آمریکا دست زده و در بعضی از موارد، مسئولیت اقدام خود را نیز

۱/۱۱/۲۰۲۰. <https://ahluhaq.com/post/14887>

۱. قیادی عصاب: لیس لدینا آی مسلح .. دققوا سجالات المفوضیه. ۲۲/۱۱/۲۰۲۰.

<https://www.nasnews.com/view.php?cat=45755>

۲. محمود ربیعی، سخنگوی دفتر سیاسی عصاب اهل حق روز سوم آذر ۱۳۹۹ (۲۳ نوامبر ۲۰۲۰) گروه متبوع خود را یک جنبش سیاسی و دارای مجوز برای مشارکت در انتخابات قلمداد کرد که فعالیت مسلحانه ندارد. او افزود که مقاومت مربوط به زمانی است که کشور در حالت اشغال باشد که در آن صورت همه ملت عراق نیروی مقاومت خواهد بود. ربیعی اظهار داشت که عصاب یک حزب سیاسی است که اجازه داشتن شاخه نظامی ندارد. او افزود که این گروه با انواع سلاح‌ها در برابر اشغالگران مقاومت کرده و پس از خروج اشغالگران به یک تشکیلات سیاسی تبدیل شده است.

به عهده گرفته‌اند.

منابع و مآخذ

- منفذو هجوم السفارة الأمريكية لـ الترا عراق: هذا هدفنا وسنضرب مجدداً. 20 مايو ٢٠١٩. الترا عراق.
<https://ultrairaq.ultrasawt.com/>
- العامري: نهيب بكل العراقيين ان لا يكونوا نارا للحرب. ٢٠ أيار ٢٠١٩. ina.iq/87165.
<http://www.ina.iq/87165>
- قيس الخزعلي / https://twitter.com/Qais_alkhazali/status/1130231854303449088
- عبدالمهدى: العراق في وسط العاصفة ولا يمكن التأني بالنفس. ٢٠١٩-٠٥-٢٢.
<http://albaghdadiyagroup.com/news/akhbar-iraq/abdalmhde-alarag-fe-ost-alaasft-olaemkn>
- عراق بين أمريكا و ايران ميانجی گری می کند. دویچوله فارسی. <https://www.dw.com/fa-ir/iran/>
- اعلام آمادگی مجدد عراق برای میانجیگری بین ایران و آمریکا. دویچوله فارسی.
<https://www.dw.com/fa-ir/world/a-48878984>
- عراقچی: هیمنه آمریکایی‌ها با شلیک موشک به پایگاه نظامی‌شان شکست و سلیلی محکمی خوردند.
<https://www.farsnews.com/news/13981029000590> خیرگزاری فارس. ١٣٩٨/١٠/٢٩
- خطبه‌های نماز جمعه تهران. ٢٧/١٠/١٣٩٨. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=44695>
- المكتب الإعلامي لرئيس مجلس الوزراء. ١٦ حزيران-٢٠٢٠.
<https://pmo.iq/press2020/16-6-202002.htm>
- خلية الاعلام الامنى. ٢٠٢٠/٦/١٦.
https://www.facebook.com/SecMedCell/posts/677715136344230?_tn=-R
- خلية الاعلام الامنى. ٢٠٢٠/٦/١٧.
<https://twitter.com/secmedcell?fbclid=IwAR1aLtKJCZKLwKC1ImZiarKWSJoCndzS7YPT-4lXnkjkBMWlUmarmLiMyvw>
- مصطفى الكاظمي. Jun 18, 2020. <https://twitter.com/MAKadhimi/status/1273575109232676870>
- الحكومة العراقية تدلى بتصريحات جديدة بشأن عملية الدورة وتوضح بشأن اوامر القبض وعددها. بغداد اليوم. ٣٠ حزيران ٢٠٢٠. <https://baghdadtoday.news/news/124344>
- أبو خميني وآخرون.. مصدر يكشف لموقع الحرة كواليس ليلة الاعتقالات الجريئة. الحرة. ٢٦ يونيو ٢٠٢٠.
<https://www.alhurra.com/iraq/2020/06/26/>
- بيان من قيادة العمليات المشتركة. Jun 26, 2020. خلية الاعلام الامنى.
<https://twitter.com/SecMedCell/status/1276463955569852420>
- پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری. ٣١ تیر ١٣٩٩. <https://www.leader.ir/fa/content/24525>
- تهديد اميركى شديد للهجة للعراق: اغلاق السفارة واستهداف للكاتب والعصائب. ٢٠٢٠/٩/٢٢. عراقى ٢٤.
<https://iraqi24.com/>
- خلية الاعلام الامنى. قيادة العمليات المشتركة. ٣٠ أيلول ٢٠٢٠.
https://www.facebook.com/SecMedCell/posts/751183042330772?_tn=-R
- صابرين نيوز. ٢٠٢٠/١٠/٣. <https://t.me/sabreenS1/13250>

- خلية الإعلام الأمني. قيادة العمليات المشتركة. ٥ أكتوبر ٢٠٢٠.
https://www.facebook.com/SecMedCell/posts/754340732015003?_tn__=R
- الهيئة التنسيقية للمقاومة العراقية. ١٠-١٠-٢٠٢٠. <https://t.me/sabreenS1/13682>
- المقاومة الاسلامية كتائب ابو الفضل العباس. https://t.me/abo_alfazal/4
- كتائب حزب الله تتوعد القوات الأميركية في العراق بـ 'حرب شرسة' وأسلحة جديدة! ١١/٠٤/٢٠٢٠.
<https://www.nasnews.com/view.php?cat=44361>
- فرماندهی مرکزی ایالات متحده آمریکا - سنتکام. ١٦/١١/٢٠٢٠. <https://twitter.com/CENTCOMFarsi/status/1328537068591575043/>
<https://twitter.com/CENTCOMFarsi/status/1330216900421443584>
- المنهاج الوزاری لحكومة الكاظمی.
<https://www.iraqicp.com/index.php/sections/orbits/35988-2020-05-07-20-47-14>
- ابو علی العسكري. <https://t.me/abualaskary/27>
- ردا علی ما صدر من مستشار الكاظمی... المكتب السياسي لكتائب حزب الله: ان الكاظمی ومستشاریه يعملون علی رهن سيادة العراق ومستقبله وقراره السياسي للإرادة الأمريكية. ٢٠٢٠-٠٩-٠٢. المكتب السياسي لكتائب حزب الله.
<https://www.kataibhezbollah.com/news/3110>
- صابرین نیوز. <https://t.me/sabreenS1/9528>
- صابرین نیوز. <https://t.me/sabreenS1/9529>
- مصاحبه با منابع عراقی نزدیک به کاظمی
- البيان الصادر من سرايا المنتقم. https://t.me/th_avenger/9 / https://t.me/th_avenger/20
- صابرین نیوز. ٢٠/٠٧/١٦. <https://t.me/sabreenS1/10192>
- البيان الصادر من سرايا المنتقم. https://t.me/th_avenger/9 / https://t.me/th_avenger/20
- هشام الهاشمی. ٢٠٢٠/٠٣/٠٤.
<https://twitter.com/hushamalhashimi/status/1235084256788877312>
- الفياض يحدد موقفه من تصريح زبياري عن الحشد وحرق مقر الديمقراطية. بغداد اليوم. ١٩/١١/٢٠٢٠.
<https://baghdadtoday.news/news/135146>
- ربع الله يتوعدون المصالح السعودية في العراق. ١٢/١١/٢٠٢٠. <https://t.me/sabreenS1/14987>
- أهل المعروف. ٨/١١/٢٠٢٠. <https://t.me/sabreenS1/14847>
- الكاظمی يلغى (٩) مكاتب في مطار بغداد الدولي. ٢٦. ٩. ٢٠٢٠. <https://in-ma.news/archives/6077>
- الفياض: لا عداة بين الكاظمی والحشد وسننقل مقرنا الى خارج المنطقة الخضراء. ١٩/١٠/٢٠٢٠.
<https://alforatnews.com/news/>
- مصاحبه با سيد امير موسوی. ٠٤/٠٩/٩٩. كارگروه عراق.
- مصاحبه با علی طاهایی. ١٠/٠٨/٩٩. كارگروه عراق.
- عمار الحكيم. 17. jun. 2020. https://twitter.com/Ammar_Alhakeem/status/1273317307591385090
- عمار الحكيم. 19. jun. 2020. https://twitter.com/Ammar_Alhakeem/status/1273872849372098565
- لفتح يدين استهداف البعثات الدبلوماسية ويدعو الى انهاء مسلسل الخطف والاعتقالات. ٢٤-٠٩-٢٠٢٠.
<https://www.alsumaria.tv/news/>

- استقبال سماحة السيد (دام ظلّه) الممثلة الخاصة للأمين العام للأمم المتحدة. ٢٤ المحرم الحرام ١٤٤٢هـ.
مكتب السيد السيستاني (دام ظلّه) - النجف الأشرف. [/https://www.sistani.org/arabic/archive/26461](https://www.sistani.org/arabic/archive/26461)
- النائب عدی عواد. ٢٩/٠٩/٢٠٢٠.

<https://www.facebook.com/permalink.php?>

<https://www.facebook.com/kkah1900/posts/>

- الشيخ الأمين يعلن موقفه من فوز «بايدن» وتأثيره على العراق .. السعودية حزينة على «ترامب». ١٩/١١/٢٠٢٠.
<https://ahlualhaq.com/post/14887/>

- قيادي عصائب: ليس لدينا أي مسلح .. دققوا سجلات المفوضية. ٢٢/١١/٢٠٢٠.

<https://www.nasnews.com/view.php?cat=45755>

- United Nations (S/2014/440). 2014. Letter dated 25 June 2014 from the Permanent Representative of Iraq to the United Nations addressed to the Secretary-General, <http://www.securitycouncilreport.org/>

- United Nations (S/2014/691). 2014. Letter dated 20 September 2014 from the Permanent Representative of Iraq to the United Nations addressed to the President of the Security Council, <https://www.justsecurity.org/wp-content/uploads/>

- Statement from the National Security Advisor Ambassador John Bolton. May 5, 2019. <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/statement-national-security-advisor-ambassador-john-bolton-2/>

- Remarks to Traveling Press. Michael R. Pompeo, Secretary Of State. May 7, 2019. <https://www.state.gov/remarks-to-traveling-press-9/>

- Statement by the Department of Defense. JAN. 2, 2020. <https://www.defense.gov/Newsroom/Releases/Release/Article/2049534/statement-by-the-department-of-defense/>

- Operation Inherent Resolve. Quarterly Report to Congress April 1, 2019 - June 30, 2019. Lead Inspector General Report to The United States Congress. August 06, 2019. P: 48. https://www.stateoig.gov/system/files/q3fy2019_leadig_oir_report.pdf.

- Iraq's Al Kadhimi says 'big lie' of sectarianism driving corruption in the country. <https://www.thenational.ae/world/mena/iraq-s-al-kadhimi-says-big-lie-of-sectarianism-driving-corruption-in-the-country-1.1068879>

- Reuters staff. January 4, 2020. Inside the plot by Iran's Soleimani to attack U.S. forces in Iraq. <https://www.reuters.com/article/us-iraq-security-soleimani-insight/inside-the-plot-by-irans-soleimani-to-attack-u-s-forces-in-iraq-idUSKBN1Z301Z>

- Statement from Assistant to the Secretary of Defense Jonathan Hoffman. DEC. 29, 2019. <https://www.defense.gov/Newsroom/Releases/Release/Article/2047960/statement-from-assistant-to-the-secretary-of-defense-jonathan-hoffman/>